

Jaume Baltà Moner

jbaltam@teleline.es

ELS ALTRES VILAFRANQUINS (II) AGUSTÍ URGELLÈS DE TOVAR (1828-1895). QUÍMIC, EDITOR, ARTICULISTA, PROHOM... A LA VILAFRANCA DE XIX

RESUM

Reivindicació de la figura d'un personatge singular, afeccionat a la química amb uns extraordinaris coneixements tècnics que li van valer el reconeixement de la societat civil, alhora que era un home amic dels seus amics, que tenia una ploma lleugera i molt divertida, que estimava molt la gent de la vila i que una de les seves dèries era portar medalles o que li regalessin en els actes en el que se l'homenatjava.

ABSTRACT

This is the acknowledgement of an outstanding man, fond of chemistry, with vast technical knowledge who received social recognition in his lifetime. He was a good friend of his own friends, a witty and very amusing writer, someone who loved his own town's people and one of his whims was to wear his medals or those he received when an homage was paid to him.

A més d'un dels nostres lectors li resultarà del tot estrany encabir el nom d'aquest personatge a la Vilafranca del XIX, ja que quasi bé tots els personatges més o menys coneguts han estat d'una o altra forma biografiats i divulgats. El primer contacte que vaig tenir amb aquest curiós personatge de la societat vilafranquina fou a casa del meu avi el Dr. J. Baltà i Elias, al Palau Baltà, però desconeixent completament la seva existència. Recordo que entre els centenars d'objectes que es conservaven a la casa hi havia un armari amb molts calaixos, d'aquells amb incrustacions de marqueteria, que ens tenia fascinats ja que a l'interior de cada calaix hi havia una medalla o una condecoració amb la seva corresponent caixa. La imaginació ens feia pensar a tots els més joves que algú de la família havia estat un general militar o que pertanyien a una col·lecció d'alguns dels nostres avantpassats. La veritat es que ningú de la família no feia esment de l'origen de les nombroses i acolorides medalles. Anys més tard vaig saber que un dels oncles del meu besavi, el Dr. J. Baltà de Cela, es deia Agustí Urgellès de Tovar i que havia estat un afeccionat a la química. Ara, quaranta-cinc anys més tard, després de cercar la informació d'aquest misteriós personatge he sabut que les medalles pertanyien a ell. Però que en absolut tenien a veure amb el tema militar, ben al contrari era un personatge amb uns extraordinaris coneixements tècnics que li van valer

el reconeixement de la societat civil, alhora que era un home amic dels seus amics, que tenia una ploma lleugera i molt divertida, que estimava molt la gent de la vila i que una de les seves dèries era portar medalles o que li regaleessin en els actes en el que se l'homenatjava. Amb aquestes línies volem recordar a un home que també va portar sempre el nom de Vilafranca amb ell i per arreu on ell va anar.

LA SEVA ACTIVITAT COM A QUÍMIC

D'acord amb els ens han explicat els que el varen conèixer va néixer a Barcelona el 8 de març de 1828¹, primer fill de la família, va tenir un germà de nom Fèlix (1845-1919) que fou un destacat pintor i escenògraf. El seu pare, fill de Vilafranca, era Juan Fèlix Urgellès i Rovira (1800-1875)² anomenat comerciant i fabricant de productes químics. La seva mare fou Anna de Tovar Matarradona. Després de cursar els primers estudis de lletres va ingressar a l'Escola de Química de la Junta del Comerç de Barcelona assistint a les classes que impartia el Dr. Josep Roura i Estrada (1797-1860).

Durant els anys que va cursar els estudis de química deuria aprofitar de bona manera els amplis ensenyaments que donava el Dr. Roura, que havia estudiat a la Facultat de Ciències de Montpeller³, home molt viatjat i d'amplis coneixements però sobretot de la química aplicada a la indústria. Entre els diferents aspectes de la química el Dr. Roura estudià també les "noves tècniques de vinicultura i de destil·lació d' alcohols"⁴ publicant fins i tot un llibre⁵ sobre com obtenir els diferents tipus de vins. Un cop finalitzà els seus estudis, el jove Agustí Urgellès viatjà per diversos països d'Europa alhora que començà a ajudar al seu pare al magatzem "de drogueria y depósito principal de productos químicos de las Reales fábricas"⁶ que es trobava al carrer Gignàs número 34 de Barcelona dedicant-se de manera preferent a la elaboració de "... barnices y betunes"⁷, però hem de suposar que en el magatzem tenien molts diversos productes per moltes i diverses aplicacions com per exemple pels vins "...se hallarán jelatinas, cochinillas compuestas, rosas tintóreas, polvos de albumina y demas productos para la bonificación de vinos..."⁸. Durant la dècada dels anys cinquanta la seva activitat divulgadora fou molt notable "...en 1855 el Círculo Científico premió sus estudios químicos con una medalla de honor... á la vez que la Sociedad Económica Valenciana de Amigos del País le recompensaba con otra medalla de honor. Otras corporaciones, como la Sociedad Económica Aragonesa y Círculo Además, le nombraron socio de mérito por sus estudios sobre las

1 *Noticias Biográficas y Necrológicas. El Excm. é Ilmo. Sr. D. Agustin Urgelles Tovar. Escenas Contemporaneas*, T. I., 121-125 pàgs.

2 *Vilafranca del Penadés su historia y monumentos*. Agustín Coll y Cotonat. 1909. Pàgs. 367 i 362-363.

3 *Ciència aplicada i industrialització a Catalunya*. Les aportacions de Josep Roura i Estrada (1797-1860). Guillermo Lusa Monforte i Antoni Roca Rosell.

4 *Ciència aplicada i industrialització a Catalunya*. Les aportacions de Josep Roura i Estrada (1797-1860). Guillermo Lusa Monforte i Antoni Roca Rosell. Pàg. 13.

5 *Memoria sobre los vinos y su destilación y sobre los aceites*. Mireu a La Fundació de l' Escola de Química de la Junta Particular de Comerç de Catalunya: Una efemèride de la institucionalització de la recerca i l' educació superior de les Ciències a Catalunya. Jose M. Camarasa. "Coneixement i Societat" 10. 74-85 pàgs.

6 *Taberna de la Salud. Tratado económico y el mas sencillo para bonificar los vinos; darles sabor y aroma de los obtenidos en otras localidades; medios de reconocer sus principales sofisticaciones nocivas á la salud; seguido de la fabricacion y análisis del vinagre y de muchas noticias curiosas análogas al objeto de este libro*. Agustín Urgelles de Tovar. 1664. Pàg. 38.

7 *Vilafranca del Penadés su historia y monumentos*. Agustín Coll y Cotonat. 1909. Pàg. 367.

8 *Taberna de la Salud. Tratado económico y el mas sencillo para bonificar los vinos; darles sabor y aroma de los obtenidos en otras localidades; medios de reconocer sus principales sofisticaciones nocivas á la salud; seguido de la fabricacion y análisis del vinagre y de muchas noticias curiosas análogas al objeto de este libro*. Agustín Urgelles de Tovar. 1664. Pàg. 38.

resinas y análisis de los aceites fijos. En 1858 obtuvo medalla en la Exposición de Sevilla. Otra de oro en la Exposición Agrícola de Madrid...”⁹ La seva tasca havia de ser prou important en aquells moments ja que els anys 1856 i 1860 rebé la felicitació de la regència, respectivament, d'Espanya i de Portugal. A banda d'aquesta tasca industrial també feien anàlisis químics d'altres productes com les aigües de fonts minerals d'Olot, més relacionat amb els temes de la salut humana, anomenades “...Pedrera, Trias y Salud”¹⁰ amb la col·laboració del químic barceloní Carlos Ronquillo, determinant la seva composició mineral. Activitat, tota ella, que l'any 1861 els va valer ser “...agraciados por S.M. con el título de químicos de la Real Casa. Los conocimientos especiales de dichos señores en la preparación de productos químicos de aplicación á la industria y á las artes, el reconocido celo con que se han dedicado á promover los mayores adelantos en la ciencia, las medallas y distinciones honoríficas que varias exposiciones nacionales y extranjeras, han premiado sus progresos...”¹¹. És per això que no ens ha d'estranyar que l'any 1860 A. Urgellès fou nomenat membre de la Societat Econòmica Barcelonesa d'Amics del País (SEBAP).

Dins la seva tasca com a químic hem d'esmentar la publicació del treball que sota un llarg i explicatiu títol “*Taberna de la Salud. Tratado económico y el mas sencillo para bonificar los vinos; darles sabor y aroma de los obtenidos en otras localidades; medios de reconocer sus principales sofisticaciones nocivas á la salud; seguido de la fabricacion y análisis del vinagre y de muchas noticias curiosas análogas al objeto de este libro*”, publicació que ens permet assabentar-nos dels diversos aspectes tècnics als que s'enfrontaven els elaboradors de vins en aquells moments. Tanmateix, i malgrat el seu novedós contingut tècnic per a l'època de la seva edició, el que més ens crida l'atenció és l'afegit al nom de l'autor “Caballero de la ínclita y Real Orden militar de San Juan de Jerusalem; premiado con treinta y dos medallas de honor de primera clase y títulos honoríficos; químico de Cámara de S.M. C.; fundador, presidente, representante, socio de mérito de número, honorario y corresponsal, de sociedades científicas, agrícolas, industriales, económicas y de fomento, nacionales y extranjeras, etc., etc.”¹².

La seva activitat com a comerciant i fabricant creiem que finalitzà pels vols del 1870, ja que l'any 1866 en el suplement “Almanaque” de la “Gaceta Universal de agricultura, industria, artes, avisos y noticias” trobem un anunci de les “Reales Fabricas de Productos Químicos. Colores, albayalde, blanco de plata, aceites purificados, barnices, betunes...”¹³, però en la notícia que ell mateix publicà a “La Ilustración Española y Americana”, datada el 28 de octubre de 1871, fa esment de que ja no es dediquen a aquest negoci “...Los señores Urgellés é Hijo, á pesar de estar retirados ya de los negocios...”¹⁴.

Creiem que fou durant aquest primer període de temps de la seva vida en que es va casar amb Antònia Baquero y de Montaña pertanyen a una família de notòria noblesa, però va enviduar. En aquest punt hem d'esmentar que tot el tema de la noblesa i heràldica li era molt del seu grat ja que ens consta que va cercar, “carta de nobleza y blason expedida en 23 de diciembre del año 1855

9 Noticias Biográficas y Necrológicas. El Excm. é Ilmo. Sr. D. Agustin Urgelles Tovar. Escenas Contemporaneas, T. I., 121-125 pàgs.

10 Olot, su comarca, sus extinguidos volcanes, su historia civil, religiosa y local. Biografías de sus hijos mas notables en letras, armas, etc... por Don Esteban Paluzie y Cantalozella..... 1860. Pàg. 131.

11 Revista Farmacéutica Española. Año II. Barcelona de 30 Abril de 1861, núm 32, pàg. 127.

12 Taberna de la Salud. Tratado económico y el mas sencillo para bonificar los vinos; darles sabor y aroma de los obtenidos en otras localidades; medios de reconocer sus principales sofisticaciones nocivas á la salud; seguido de la fabricacion y análisis del vinagre y de muchas noticias curiosas análogas al objeto de este libro. Agustin Urgelles de Tovar. 1664. Pàg. 38.

13 Almanaque de la Gaceta Universal de agricultura... 1866.

14 La Ilustración Española y Americana. 1871. Nº. XXXI, pàg. 539.

por el cronista rey de armas de número de S.M.C. Don Joaquín María Marin...¹⁵ i va certificar la de la seva família de la mà de “Don Antonio Rújula y Busuel, cronista y rey de armas de S.M., en 18 de junio de 1857”¹⁶, corresponent-li el títol de primer baró de Tovar. Ell mateix, per tal de divulgar el reconeixement públic al seu treball, no dubtà en publicar i enviar a les entitats socials i mitjans la publicació un “*Resumen de la hoja de méritos del ilustrísimo señor D. Agustín Urgellés de Tovar*”, editat l’any 1875. Es tornà a casar per segona vegada amb la vilatana Antònia Baltà i Baltà (1840-1881) filla de l’adroguer vilatà Josep Baltà i Ferrer (1803-1889) i de Josepa Baltà Urgellés (1803-1877) –tot i la coincidència de cognoms desconexem a hores d’ara si hi havia alguna relació familiar–, no va tenir cap fill ni en aquesta ocasió ni en el seu primer matrimoni.

LA SEVA ACTIVITAT A LA SEBAP

Tal com hem esmentat, l’any 1860, en concret el 5 de gener, Agustí Urgellés fou nomenat soci de la SEBAP, societat que va presidir durant el bienni 1876-1877. La seva activitat a l’entitat va començar de manera immediata amb un afer prou important com “La Unión aduanera Peninsular”¹⁷ i va participar en la Comissió que havia de debatre i formular un dictamen que fou del tot desfavorable a la unió aduanera d’Espanya i Portugal. La seva implicació personal en la SEBAP fou prou notable participant en diferents comissions per debatre aspectes diversos com “... El fomento de la producción de lanas en España, ...sobre el mejoramiento de los muelles de San Beltrán, de esta capital,...”¹⁸, visità “La España Industrial”¹⁹ amb la finalitat d’emetre un dictamen, l’any 1868, sobre l’estat de les relacions entre els obrers i els patrons, les condicions de treball... També va tenir la seva persona una actitud favorable per tal que la SEBAP concedís diversos premis econòmics per tal de recompensar virtuts socials com l’“amor maternal”²⁰, l’“amor filial”,...i que suposadament la SEBAP els tenia confiats per la societat civil. Tanmateix, podem destacar de manera preferent la seva participació en la Comissió permanent d’Exposicions, de la qual n’era el President, dedicant-se en cos i anima durant alguns anys i en la Junta de Higiene i en particular en la comissió per tal de millorar les condicions de les cases obreres que es va constituir l’any 1872.

En el primer apartat podem destacar el seu personal lliurament en la participació dels industrials espanyols en les exposicions internacionals estrangeres i en la organització d’exposicions a nivell del territori nacional. Així ens consta la seva participació en l’Exposició de la ciutat d’Oporto, 1861; a la Exposició Internacional de Londres, 1866; l’Exposició Universal de Viena, 1873, i l’Exposició de Filadèlfia 1876. Sobre aquesta darrera exposició va escriure un article a “La Gaceta Universal”²¹, 1877, titulat “*Cataluña en Filadelfia*”. Dins l’àmbit nacional podem esmentar

15 *Nobiliario de los Reinos y Señoríos de España...* por D. Francisco Pífferrer...Diccionario de Heraldica. Tomo V. 1859. Pág. 92.

16 *Nobiliario de los Reinos y Señoríos de España...* por D. Francisco Pífferrer...Diccionario de Heraldica. Tomo V. 1859. Pág. 92.

17 Molt interessant aquest document “Acuerdos tomados por la Sociedad Economica Barcelonesa de Amigos del País en 1860 Referentes al importante asunto La Union Aduanera Peninsular”, 1860, En aquest treball es debat la importància dels mercats únics posant alguns exemples prou eloqüents.

18 *Noticias Biográficas y Necrológicas. El Excm. é Ilmo. Sr. D. Agustín Urgelles Tovar. Escenas Contemporaneas*, T. I., 121-125 pàgs.

19 *Moralidad, Trabajo y Capital en la industria del siglo XIX. Un informe sobre la España Industrial de Barcelona en 1868*. Jerónimo Bouza. *Revista Bibliográfica de Geografía y Ciencias Sociales*. Vol. IX, nº 513, 30 de mayo de 2004.

20 *Cánovas y la reforma del Senado. Las primeras Cortes de la Restauración (15 de febrero 1876-5 de febrero 1877)*. José Luis Sebastián López. 2007. Pág. 197.

21 *World's Fairs in Chicago and Barcelona: Spetacle, Memory, and Nationalism*. Uri L. Friedman. 2008. Pág. 15.

l'Exposició General Catalana, 1871; l'anomenada "Exposiciones marítima, agrícola y artística"²², que varen començar a organitzar-se l'any 1870 però després es van anar organitzant a diferents indrets de la ciutat com la Llotja i fins i tot la mateixa la seu de la SEBAP durant diversos anys a Barcelona, i l'Exposició Aragonesa, 1885²³. A banda de escriure cròniques de les mateixes a la premsa, com a "La Ilustración Española y Americana", també va editar obres concretes sobre cadascuna d'elles.

Exposición general catalana de 1871: historia y reseña de dicho concurso; nombres y apellidos de los expositores, punto donde tienen sus laboratorios, fábricas ó talleres; juicio crítico de los productos expuestos. Barcelona: Imprenta de Leopoldo Domenech, 1871.- 189 p., 1 f. De lám. Ple.; 18 cm.

Exposiciones marítima, agrícola y artística celebradas en Barcelona en 1872: historia y reseña de dichos concursos. Barcelona: Establecimiento tipográfico de Leopoldo, 1872. - 202, 64 p.; 18 cm.

La Exposición general catalana en 1871: artículos publicados en el Diario de Barcelona. Barcelona: Establecimiento Tipográfico-Editorial de Salvador Manero, 1878.

Menció especial ens mereix la organització de l'Exposició General Catalana, on la seva implicació podem dir que va anar una mica més enllà de la divulgació de la indústria i de les arts. Organitzada per l'Ajuntament de Barcelona, sent en aquells moments alcalde Francesc de Paula Rius i Taulet (1833-1889), sota la idea de la Comissió d'Exposicions de la SEBAP, l'Exposició, que fou inaugurada pel Rei Amadeu de Savoia el 24 setembre, es va celebrar en el mateix edifici que seria la futura seu de la Universitat de Barcelona amb la doble finalitat de "que el Gefe del Estado pudiera apreciar el grado de adelanto en que se hallan las cuatro provincias catalanas y prestarles el apoyo que merecen"²⁴ i forçar la inauguració de la Universitat com a tal, ja que, tot i la finalització de les obres de la mateixa, s'estava fent servir com a caserna. El propi Agustí Urgellès amb les seves paraules remarcà aquest fet.

Una imatge de l'exposició barcelonina.

22 Cánovas y la reforma del Senado. Las primeras Cortes de la Restauración (15 de febrero 1876-5 de febrero 1877). José Luis Sebastián López. 2007. Pàg. 199.

23 Fou el Delegat de la SEBAP. *Industria é Invenções*. 27 de junio de 1885. Tomo III . Pàg. 516.

24 *El traslado de la Escuela de Ingenieros al Edificio de la Nueva Universidad (1873)*. Guillermo Lusa Monforte.

“La Sección de Exposición se ocupó sin descanso en que el nombre catalán quedase en el alto lugar que legítimamente le corresponde en el palacio de la ciencia, donde la lucha pacífica de la inteligencia pudo desalojar el aparato de guerra que desde tanto tiempo ocupaba el local de la nueva Universidad.

Aquel grandioso monumento ha correspondido al servicio que le ha prestado al transformar el local en cuartel de soldados de la industria, admitiendo a éstos con los brazos abiertos y hospedándose en sus grandes salones y hermosas galerías. El fraternal abrazo que en el local de la Universidad se han dado la ciencia y la industria, merece ser perpetuado en letras de bronce...”²⁵

Pel que fa a la seva col·laboració a la Comissió para casa de obrers, participà en l'acord de “...que con los fondos disponibles de la Sociedad se construyeran una o más casas para otorgar como premio a los obreros ejemplares...”²⁶, així es van construir dues cases, tot i que només se'n va lliurar una, l'any 1878. Aquesta acció de la SEBAP venia de molt lluny ja que en l'any 1853 l'Ajuntament de la ciutat havia demanat recolzament a diverses entitats de la ciutat per tal poder obtenir projectes sobre com construir de la manera més adequada cases pels obrers, per tal que poguessin tenir accés econòmic a un habitatge digne i resoldre un paradigma de l'economia lliberal: “no puede haber demanda entre los trabajadores, puesto que no pueden pagar las ganancias especulativas de sociedades inmobiliarias y propietarios de terrenos”²⁷.

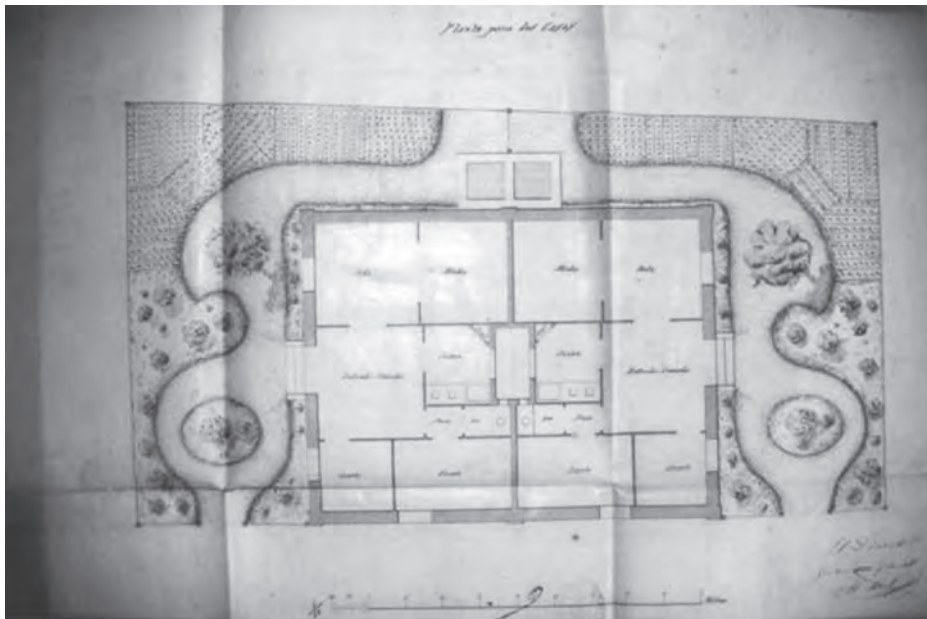

Foto: Plànol de la casa obrera.

L'any 1875, a la sessió pública del 16 de maig, de la SEBAP va llegir l'“*Elogio histórico de D. Ramon Monroig y Valls*” que es va editar aquell mateix any.

25 *El traslado de la Escuela de Ingenieros al Edificio de la Nueva Universidad (1873)*. Guillermo Lusa Monforte. Pàg. 4.

26 *Procurar a las clases jornaleras higiénicas y agradables habitaciones. La Sociedad Económica Barcelonesa de Amigos del País y la vivienda obrera*. Jerónimo Bouza. Scripta Nova. Vol. VII, núm. 146 (011), 1 de agosto de 2003.

27 *Procurar a las clases jornaleras higiénicas y agradables habitaciones. La Sociedad Económica Barcelonesa de Amigos del País y la vivienda obrera*. Jerónimo Bouza. Scripta Nova. Vol. VII, núm. 146 (011), 1 de agosto de 2003.

LA SEVA IMPLICACIO EN LA SOCIEDAD BARCELONESA AMIGOS DE LA INSTRUCCION (SEBAI)²⁸

La SBAI fou creada l'any 1844, com a filial de la SEBAP, i el binomi educació i salut eren els principals temes de debats i de les activitats de la societat. Molts metges i professors de l'època n'eren socis. A. Urgellès també participà en aquesta, trobant-lo l'any 1873 com a president²⁹, i l'any 1883 en serà el president de la Comissió de Biblioteca³⁰. Va treballar per tal que la societat disposés d'una biblioteca popular i aquesta es va inaugurar per les festes de la Mercè del mateix any, instal·lant-se provisionalment de moment a la Universitat Literària, però el mes de novembre restà definitivament al "local del Col·legi de l'Art Major de la Seda" situat al carrer Alt de Sant Pere i oferint els seus serveis els diumenges i dies festius.

AGUSTÍ URGELLÈS EDITOR

Tot i la seva activitat com a químic i membre actiu de la SEBAP, l'any 1860 inicià la seva faceta d'editor i director, així va publicant "La Gaceta Universal de agricultura, industria, artes, avisos y noticias" que veia la llum "todos los domingos por la mañana, en ocho páginas en fólleo; y album, hojas de anuncios y suplementos, en días indeterminados, gratis á los señores suscritores á este periódico"³¹. Entre aquests suplements cal esmentar l'"Almanaque, cómico, sério, epigramático, científico. Musical, satírico é ilustrado, con grabados originales..."³² on ell mateix escrivia articles signats amb el pseudònim de Tinillo³³ o fins i tot amb el seu propi nom sobre molts diversos temes, alguns d'ells amb un notable sentit satíric.

Una de les iniciatives més remarcables que va tenir A. Urgellès com a director de la Gaceta i en pro de fomentar el proteccionisme de la indústria nacional fou la de regalar una ploma d'or "...ejecutada por artistas del país..."³⁴ a Juan Güell i Ferrer per les seves publicacions a favor d'aquest proteccionisme.

LA SEVA RELACIÓ AMB VILAFRANCA

Malgrat que la família Urgellès tingué la residència habitual a Barcelona, creiem que mantingué propietats a la vila i feu estades a la mateixa de manera periòdica. Ens consta una propietat a Vilafranca, al carrer de "Herros"³⁵ a nom de Félix Urgellès. D'altra banda, tenia la família política a Vilafranca, de manera que tot ens fa pensar que la família havia de mantenir unes

28 *Salvad al niño*. Enrique Perdiguer Gil (Compilador). 10. Seminari d' Estudis sobre la Ciència. Pàg. 254.

29 *Las Cuenas Carboníferas Catalanas en la Exposicion regional de 1871, celebrada en la nueva Universidad. Su Monografia y consideraciones generales sobre su presente y su porvenir. Memoria de entrada dedicada a la Sociedad Barcelonesa de Amigos de la Instruccion...* Manuel Gispert. 1873. En el seu interior hi ha una carta de gratitud de l' esmentada SBAI signada, i datada a 28 de gener de 1873, per l' Agustí Urgellès com a President de la mateixa.

30 *Lectura i Biblioteques populars a Catalunya (1793-1914)*. Montserrat Comas i Güell. 2001. 100-101 pàgs.

31 *La Gaceta Universal...* Año VI.

32 *La Gaceta Universal...* Año VI.

33 Segons el Diccionari es el dipòsit on s' emmagatzema el most un cop trapitgat el raïm.

34 *La Ilustración Española y Americana*. 1869. Pàg. 124.

35 Hem de suposar que es refereix al carrer dels Ferrers ("Herreros") *Guia de Forasteros en Barcelona, y Noticias de las Fábricas de las cuatro provincias de Cataluña*. 1842. Pàg. 111.

relacions prou freqüents dins la seva classe social, i fins i tot no devia ser rar que les mantinguessin durant les estades de les coneixences a Barcelona de manera que estaven al dia dels esdeveniments que passaven a la Vila.

La mort del Dr. Fèlix Janer (1879-1865) a finals de 1865 va ser motiu per tal que els socis del Casino de la Unió volguessin d'alguna manera "honrar la memoria de los hijos ilustres de dicha poblacion..."³⁶. A primers de març de 1866 es varen reunir a la Casa de la Vila una nombrosa comissió per tal d'estudiar aquesta proposta popular decidint-se per unanimitat tirar endavant la iniciativa de "... construir un monumento en las Casas consistoriales dedicado á la memoria del gran médico el Ecmo. Sr. D. Félix Janer é inaugurar desde luego una biblioteca municipal en la que se observarían al mismo tiempo precisosos manuscritos y libros del ilustre finado, los que su familia ha ofrecido á su villa natal..." i es va obrir una subscripció per tal de fer front a les despeses. La comissió escollida per la Vila estava constituïda per "...D. José Morgades y Gili....D. Pablo Milà y Fontanals...; D. Félix Urgellés y Rovira...; D. Manuel Milà y Fontanals....; D. Francisco Javier Llorens,...; D. Eduardo Vidal,... y D. Agustín Urgelles de Tovar...."³⁷. Finalment, el projecte se'n va anar en orris.

EL DARRER RECORD PER A VILAFRANCA

Els darrers anys de la vida d'A. Urgellès foren més aviat tristos. A la llarga agonia de la seva muller, Antònia Baltà³⁸, durant vuit anys delicada de salut, s'hi afegeix el fet que Agustí Urgellès va anar perdent la visió, cosa que li va limitar molt la seva activitat, fins el punt que va haver de deixar d'escriure. La seva mort es produí de manera prou sobtada el mes de maig de 1895. Fou enterrat al cementiri vell de Barcelona. Moltes foren les notes escrites per companys periodistes a la premsa. Van destacar totes elles la seva cordialitat, la seva feblesa per "...las condecoraciones, llegándolas á obtener en tal número..."³⁹, la seva gran dedicació al foment de la indústria i de les arts, i el record que va tenir després del seu traspàs per tots els seus amics "legándolos a quien un cuadro, á quien una joya, á todos en fin algun recuerdo..."⁴⁰ així com pels desvalguts de la seva vila als quals "...va destinada la mayor parte de su fortuna, una vez queden extinguidas las pensiones vitalicias asignadas á algunas personas de su especial afecto"⁴¹.

36 *La España Médica. Periódico de Medicina, Cirugía, Farmacia y Ciencias Auxiliares*. Madrid 5 de abril de 1866. Núm. 559. Pàg. 165.

37 *La España Médica. Periódico de Medicina, Cirugía, Farmacia y Ciencias Auxiliares*. Madrid 5 de abril de 1866. Núm. 559. Pàg. 165. Aquesta notícia es va publicar a diversos mitjans de comunicació.

38 *La Vanguardia*. 20 de desembre de 1881.

39 *La Vanguardia*. Mayo 1895. Pàg. 4.

40 *La Vanguardia*. Mayo 1895. Pàg. 4.

41 *La Vanguardia*. Mayo 1895. Pàg. 4.